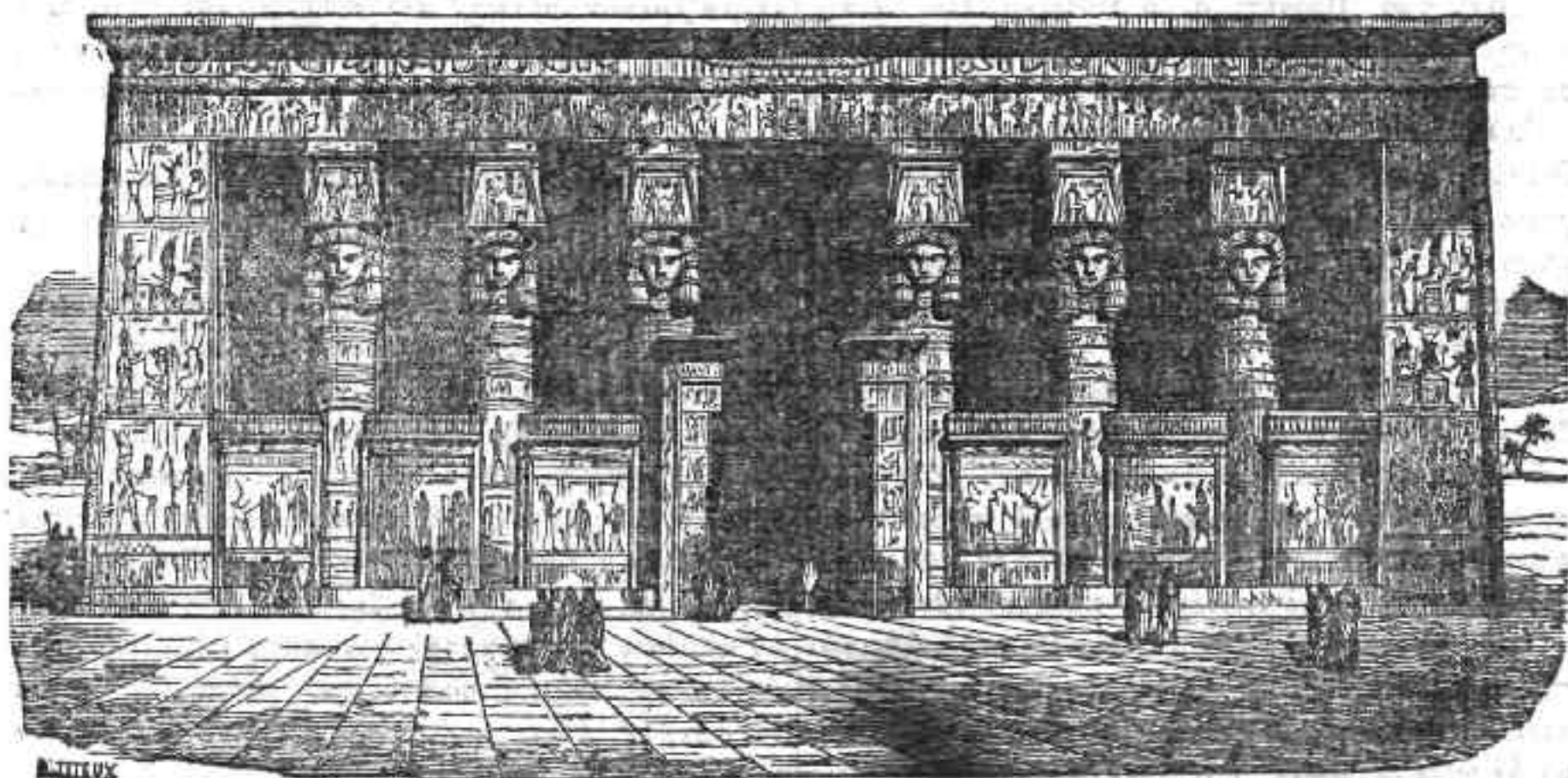

ιστορικάς παραδόσεις: Ἡ γραφή αὕτη, ὡς ἐπὶ τῶν μνημείων καὶ ἐπὶ τινων τῶν παπύρων ἀκόμη διατηρεῖται, εἶναι ἡ ἱερογλυφικὴ, ἥτοι συμβολικὴ, παριστῶσα τὰς ιδέας διὰ εἰκόνων, αἵτινες μιμοῦνται μὲν τὰ ἀντικείμενα, εἴαν ὑλικά, ἢ ἔχουσι τινα πρὸς αὐτὰ σχέσιν, εἴαν ὦν ιδέαι ἀφηρημέναι, ἢ λαμβάνονται τέλος κατὰ συνθήκην. Οὕτω τὸν βοῦν παριστᾷ εἰκὼν βοῦς, τὸν ἄνθρωπον εἰκὼν ἀνθρώπου, καὶ ἐπιτομώτερον δι' ἀντικείμενα ὧν ἡ ὁλοσχερὴς ἐξεικόνισις εἶναι ἀδύνατος, τὸ ὕδωρ, τινὲς κυματοῦσαι γραμ-

ταῦτο εἶναι βασιλέως, περιέχεται ἐντὸς πλαυοῦς ἐλλειψοειδοῦς. Χεῖρες ἢ πόδες δηλοῦσιν ὅτι τὸ σύστημα εἰς ὃ ἔπονται εἶναι ῥῆμα ἐνεργητικόν, κινήσεως σημαντικόν κτλ.

Ἐκ τῶν ἱερογλυφικῶν τούτων σημείων παρήχθησαν κατ' ὀλίγον ἄλλα ἐπιτομώτερα, ἀπλούστερα, καὶ εἰς ταχυγραφίαν χρησιμώτερα, τὰ λεγόμενα ἱερατικά, διότι οἱ ἱερεῖς κυρίως ἔγραφον δι' αὐτῶν, καὶ ἀναμφισβητήτως δι' αὐτῶν ἦσαν γεγραμμένοι καὶ αἱ ἐν τοῖς ἀρχείοις τῶν ναῶν ἱστορικαὶ ἀναγρχαί. Τέ-

Ναὸς Δερδερὰ ἱερογλύφους κεκλυμένος.

μαί, τὸν οὐρανὸν γραμμὴ καμπύλη ὡς θόλος, τὴν γῆν, γραμμὴ τεθλασμένη, καὶ ἐμφαίνουσα κοιλάδας καὶ ὄρη. Συγχρόνως ὁμοῦς τὴν δύναμιν παριστᾷ συμβολικῶς ὁ λέων, τὴν βδελερίαν ὁ χοῖρος, τὴν πίστιν ὁ κύων, ὁ κύκλος τὴν αἰωνιότητα. Αὐθιχέρως δὲ ἐξέφραζεν ὁ ἰχθύς φερ' εἰπεῖν τὴν ιδέαν τοῦ μέσου, τὸ κρόμμυον, τὸ λευκὸν χρῶμα καὶ τὴν λαμπρότητα.

Ἀλλὰ κατ' ὀλίγον, στενοχωρούμενοι οἱ Αἰγύπτιοι ὑπὸ τῆς ἀτελείας τῆς γραφῆς ταύτης, ἀνέπτυξαν αὐτὴν ἐπὶ τὸ εὐχρηστότερον, μεταχειρισθέντες τινὰ σχήματα ὡς παραστάσεις τῆς φωνῆς ἀφ' ἧς ἤρχετο τὸ ὄνομα τοῦ ἀντικειμένου ὅπερ εἰκονίζετο ὑπ' ἐκείνου τοῦ σχήματος. Οὕτω λόγου χάριν τὸ στόμα ὠνομάζετο αἰγυπτιαστὶ 'Ρώ· ζωγραφούντες λοιπὸν ἐν στόμα, ἐξέφραζον ἀπλῶς τὴν φωνὴν Ρ. Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην, τινῶν ἀντικειμένων εἰκόνες ἔλαβον δύναμιν φωνητικὴν, οἷαν δηλαδὴ ἔχουσι τὰ παρ' ἡμῖν γράμματα, ἐκτὸς ὅτι ἦσαν πολυπληθέστεραι, διότι πολλὰ σημεῖα τὴν αὐτὴν φωνὴν ἐδύναντο. Τέλος προτετέθησαν καὶ τινὰ σημεῖα προσδιορίζοντα εἰδικώτερον τὴν σημασίαν ἐκάστου συστήματος φωνητικῶν ἱερογλύφων, οἷον εἰκὼν ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς προστιθεμένη μετὰ σύστημα σημείων, δηλοῖ ὅτι τὰ προηγούμενα περιέχουσιν ὄνομα κύριον. Ὅταν τὸ ὄνομα

ἦτο στοιχειωδέστερον αὐτῆς γραφῆς, καὶ σχεδὸν ἀλφαβητικὴ αὕτη, ἀνεπτύχθη ἡ δημοτικὴ λεγομένη, δι' ἧς ἔγράφοντο οἱ τῆς κοινῆς καὶ δημώδους χρήσεως πάπυροι.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἀπέδιδον τὴν εὔρεσιν τῆς γραφῆς εἰς τὸν Θόθ, καὶ κατὰ Μανέθωνα, Σέσοθρος, εἰς τῶν ἀρχαιοτάτων βασιλέων, ὁ Ἀσκληπιὸς τῆς Αἰγύπτου, ἐκαλλισέργησεν αὐτήν, καὶ Ἀθόθις ὁ υἱὸς τοῦ πρώτου βασιλέως Μενουῆς, συνέγραψεν ἤδη βιβλίον. Καὶ πόσον μὲν ἱστορικῆς ἀληθείας περιέχουσιν αἱ παραδόσεις αὗται, εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰπῶμεν· βέβαιον ὁμοῦς εἶναι ὅτι ὅσα ἀπλουστερά, καὶ καθαρότερον πρὸς τὴν εἰκονικὴν ἀποκλίνουσα ἡ γραφὴ αὕτη, τόσα ἀρχαιότερα εἶναι, καὶ ὅτι ἡ μεγάλη ἀφέλεια τῆς πρώτης αὐτῆς ἐφευρέσεως καὶ χρήσεως, ἀποδεικνύει τὴν γέννησιν αὐτῆς ἐπὶ ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς, καθ' ἣν ὁ Αἰγυπτιακὸς πολιτισμὸς ἦτον ἐν σπαργάνοις εἰσέτι. Τῶ ὄντι τὰ πάντα φαίνονται ἀποδεικνύοντα ὅτι ἡ γραφὴ ἦν γνωστὴ ἤδη ἐπὶ Μينوῦς, ὅστις θεωρεῖται ὡς ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς δηλαδὴ εἰς ἣν ἀποδίδεται ἡ πρώτη πολιτικὴ σύστασις καὶ παγίωσις τῆς Αἰγυπτιακῆς κοινωνίας, διότι ἀπ' αὐτοῦ ἐξηκολούθουν ἀριθμούμενοι τακτικῶς οἱ χρόνοι τῶν βασιλέων.

Ἀλλὰ τὰ σωζόμενα μεγάλα μνημεῖα τῆς Αἰγύ-